

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2017-01-16

REMISSYTTRANDE

M2016/02401/Ee

Till
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över förslag till strategi för ökad användning av sol (ER 2016:16) samt förslag till heltäckande solesstatistik (ER 2016:20)

Svebio har inte fått rubricerade rapporter på remiss, men önskar ändå framföra synpunkter på strategin och dess förslag. Många av Svebios medlemsföretag producerar förnybar el i form av biokraft eller är verksamma i försörjningskedjan för bränslen till biokraftproduktion, och är därför starkt berörda av hur Sveriges elförsörjning ordnas och vilka styrmedel som beslutas.

Svebio verkar för ett 100 procent förnybart energisystem. Enligt vår uppfattning bör styrmedlen för att nå ett sådant energisystem vara långsiktiga, stabila och generella, grundade på principen om att förorenaren ska betala för sin miljöpåverkan, men att en fri marknad i övrigt ska råda. Styrmedlen bör så långt möjligt vara teknikneutrala. Statligt stöd utöver de generella styrmedlen bör endast ges för forskning, innovation, teknikutveckling och tidig marknadsintroduktion.

Effekt viktigare utmaning än elproduktion

Svebio stödjer Energikommissionens målsättning om 100 procent förnybar elproduktion år 2040. Vi hävdar dock att den stora utmaningen för kraftsystemet handlar om "effekt" snarare än om "energi", det vill säga, att se till att det finns tillräckligt med produktion de kritiska timmarna när kraftsystemet är ansträngt. Detta har också uppmärksammats i den överenskommelse om den framtida energipolitiken som slöts mellan fem av riksdagens partier i somras, där man skriver: "*En stor utmaning är att förändra energipolitiken från att nästan enbart fokusera på levererad mängd energi (TWh) till att även se till att det finns tillräckligt med effekt (MW). Ett viktigt steg bör vara att se över regelverk på energiområdet och modifiera dem så att de är anpassade till effektutmaningen*".

Man kan konstatera att produktion av solkraft i Sverige inte bidrar till att förbättra kraftbalansen under de kritiska timmarna. Anledningen är att solkraftens produktionsprofil ligger snarare i motfas med elanvändningen, som bland annat framgår

av IVA:s rapport *Framtidens elmarknad* (figur 2 sidan 20) eller Energikommisionens betänkande sid 106. En alltför omfattande utbyggnad av solkraft i Sverige riskerar således att ge överskott av elproduktion sommartid och underskott vintertid. Styrbar och planerbar biokraft från kraftvärme kan däremot produceras när elen behövs som bäst.

Konkurrens på lika villkor

När det gäller målsättningen för förnybar elproduktion anser Svebio att man inte ska sätta specifika mål för enskilda produktionsslag. För att ge en samhällsekonomiskt effektiv utveckling ska de olika teknikerna – solkraft, vindkraft, vattenkraft och biokraft – konkurrera på lika villkor mot en gemensam målbild. Om strategier ska formulera bör de snarare gälla hur ett 100 procent förnybart energisystem utformas på ett sådant sätt att alla förnybara energislag utnyttjas utifrån sina förutsättningar. Att utforma strategier för maximering av enskilda energislag är inte en framkomlig väg.

Solenergi är en långsiktig och hållbar lösning för en stor del av världens energiförsörjning, men det betyder inte per automatik att det är den bästa lösningen för Sverige, som rent meteorologiskt inte har särskilt goda förutsättningar för solenergi, med en lång solfattig vinter. Detta är något som inte framgår av Energimyndighetens förslag till solesstrategi och som måste beaktas i de styrmedel och marknadsmekanismer som styr utvecklingen av energisystemet. Till exempel har el från biokraftvärme bättre klimatprestanda än solkraft, se figur 8 på sidan 32 i IVAs rapport *Framtidens el – så påverkas klimat och miljö* (figur 8 sidan 32).

Nivån på produktion av soles 2040

Energimyndighetens strategi gäller en målbild på 5 – 10 procent av Sveriges elanvändning 2040, motsvarande 7 – 14 TWh elproduktion. Med en genomsnittlig produktionstid på 1000 timmar motsvarar det en installerad effekt på 7 – 14 GigaWatt (7 000 – 14 000 MW). Nivån ligger i samma storleksordning som den nuvarande kärnkraften och nästan i nivå med vattenkraften. Under sommaren, när tillgången på sol är god, ligger elanvändningen ofta kring 10 - 15 GW med den högre förbrukningen dagtid. Det innebär att soles skulle klara hela elbehovet. Med en fortsatt utbyggnad av vindkraft, befintlig strömmande vattenkraft, avfallseldad kraftvärme och industriellt mottryck, uppkommer då ett mycket stort elöverskott, med nollpris eller negativa priser och mycket dåligt utnyttjande av befintliga produktionsresurser. Samtidigt kan soles sommartid tillfredsställa skillnaden mellan natt- och dagförbrukning, men det handlar då om mindre än 5 GW. Vi anser att man inte är rimligt att utforma en strategi med produktion av soles på denna nivå.

Otillräckligt att ange enbart teknisk potential

Den uppskattning som i Energimyndighetens rapport görs av potentialen för soles (kapitel 2.1) utgår enbart från teknisk potential. För solenergi kan den tekniska potentialen hamna på en mycket hög nivå eftersom solenergiflödet är mycket stort. Den tekniska potentialen är emellertid ointressant. Den avgörande potentialen är istället den ekonomiska potentialen, dvs hur mycket soles som kan produceras med hänsyn till

totalkostnad, marknadsutrymme och elbehov, och därmed en prisnivå som motiverar produktionen. Vi anser att Energimyndigheten måste få ett nytt uppdrag att klarlägga soletproduktionens ekonomiska potential.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
VD

Kjell Andersson
Näringspolitisk chef